

Yavuz Bahadıroğlu

Halifelğin kaldırılması

3 Mart, hilafetin kaldırılışının yıldönümüydü (1934). Aynı tarihte Diyanet Teşkilâtı kurulmuş, ayrıca da “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” (eğitimin birleştirilmesi) kabul edilmişti.

Yoğun seyahatlerimizden fırsat bulup konuyu günü gününe gündeme getiremedik. Ne var ki; bazı konuların günü hiç geçmez, hilafet meselesi de böyle konulardan biridir. Hemen ifade etmeliyim ki; yakın tarihimiz, salt ihtiyaçların değil, öfkelerin de belirleyici olduğu bir dönemdir. Aradan geçen bunca seneye rağmen, aynı döneme ilişkin öfkeler dinmiş değildir. “Taraflar” ve “tarafhtarlar” oluşmuş, tarihin üzerinden büyük bir kavga başlatılmıştır. Tarih âdeta siyasetin boks ringine çevrilmiştir.

Tabii tarih ilmi açısından bu tür kavgaların zerre kadar önemi yoktur. Tarih ilmi açısından önemli olan, sadece doğru tespitlerin ışığında tarihi gerçeklerle buluşulmasıdır. Maalesef Türkiye’nin siyasi şartları buna hâlâ izin vermiyor. Tarih hâlâ spekülâtif amaçlarla kullanılıyor.

Ve yakın tarihe hâlâ öfkeler hükmediyor! Böyle bir ortamda, sağlıklı analizler yapıp, doğru sonuçlara ulaşmak, neredeyse imkânsızlaşıyor. O kadar ki; birinci elden anlatımlara bile ulaşamıyorsunuz.

Halife Abdülmecid’in bizzat kaleme aldığı 12 ciltlik “Hâtıralar” isimli kitabı ülkemizde yayınlanabilmiş olsaydı, eminim tarihimizin alacakaranlık kuşağında kalmış bir bölümü hakkında, bilmediğimiz pek çok şeyi öğrenme şansımız olabilirdi. Aslında, tarihi “doğru” yapmak bakımından son derece talihli, ancak doğru “yazmak” ve doğru kaynaklardan öğrenmek açısından çok talihsiz bir milletiz!..

Mesela İstiklal Savaşımızı, savaşın dört önderinden (Mustafa Kemal, İsmet İnönü, Fevzi Çakmak, Kâzım Karabekir) iki önderin (Mustafa Kemal ve İsmet İnönü) gözüyle gördük, onların anlatımlarından öğrendik, diğer ikisinin (Fevzi Çakmak ve Kâzım Karabekir) gözünden de görme şansını bir türlü yakalayamadık.

Ne hikmetse Mareşal Fevzi Çakmak ölümüne kadar sustu, Kâzım Karabekir Paşa ise anılarını kaleme aldı; ancak yıllar boyu kimse yayınlama cesareti gösteremedi.

Yayınlanan bölümleri ise yasaklandı. Sonra sansürlenerek tekrar yayınlandı.

Kâzım Karabekir Paşa’nın hatıraları, acaba hangi mecburiyetlerden dolayı son derece incitici, yorucu ve düşündürücü bir sansüre tabi tutulmuş olabilir?..

Dediğim gibi: tarihi “doğru” yapmak bakımından son derece talihli; ancak doğru “yazmak” ve

doğru kaynaklardan öğrenmek açısından çok talihsiz bir milletiz!..

Hele de yakın tarih! Yakın tarih, tam bir mayın tarlasıdır! Öyle ki; yakın tarihin bazı şahitleri sürekli konuşup yazarken, bazıları sus pus durumdadır! Sus pus olanlara, Atatürk'ün resmi eşi Lâtife Hanım da dâhildir. Tıpkı Kâzım Karabekir Paşa gibi, o da Atatürk'le ve Atatürk'ün arkadaşlarıyla yaşadıklarını, "Belki bir gün yayınlanır" umuduyla, günü gününe kaydetmişti. Ne var ki; önce 25 yıl, 25 yıl dolunca da sonsuza kadar yayınlanması yasaklandı. Lâtife Hanım'ın anılarını çelik kasalara koyup kilit üstüne kilit vurdular! Milletin "öğrenme hakkı" gaspedildi.

"Hilâfet" meselesi de "yasak"larla iç içe bir konudur. Tarihçi, bu konuda da alacakaranlık kuşağında el yordamıyla yürümek zorunda kalıyor.

Şimdi gelelim hilâfetin kaldırılma serüvenine... Önce, Atatürk'ün yakın arkadaşlarından Dr. Rıza Nur ve Hüseyin Avni tarafından verilen kanun teklifine uygun olarak 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırıldı. Hemen ardından Sultan Mehmed Vahideddin bir İngiliz savaş gemisiyle ülkeden ayrıldı. Padişah'ın bu şekilde vatandan ayrılması, TBMM'de tartışma konusu oldu.

Nihayet, Konya Meb'usu (milletvekili) ve Şer'îye Vekili Vehbi Efendi hilâfet makamı boşaldığından yeni bir halife seçilmesi gereğini gündeme getirdi. Bu yönde hazırladığı fetva okunarak oya sunuldu ve kabul edildi. Fetvanın kabulü üzerine 162 üyenin katıldığı oturumda yeni halife seçimi yapıldı, muhtelif adaylar için oy verildi; dört üyenin çekimser kaldığı bu oylamada adaylardan Abdülmecid Efendi 148 oy alarak halife seçildi.

Seçim sonucu, Atatürk tarafından yeni halifeye iletildi. Aynı zamanda Akşam gazetesine verdiği demeçte, Atatürk, "Tarihimizin en mutlu dönemi hükümdarlarımızın halife olmadıkları zamanlardır... Ne Acemler, ne Afganlılar ne Afrika Müslümanları, İstanbul halifesini asla tanımadılar... Biz halifeyi eski ve saygıdeğer bir geleneğe saygı duyarak yerinde bıraktık. Halifeye saygımız vardır" dedi.

Bütün bunlar dindar milletvekillerinin ekseriyette bulunduğu, İstiklâl Savaşı'nı kazanan Birinci Meclis döneminde oluyordu. İstiklal Savaşı'nı zafere götüren iradeyi temsil eden Birinci Meclis dağılıp, yerini 2 Ağustos 1923 tarihi itibarıyla İkinci Meclis alınca, durumlar farklılaştı: Saltanattan sonra hilafetin de kaldırılacağı konuşulmaya başlandı.

Bu konuda devrin süper devleti İngiltere'nin çok büyük baskıları vardı. Çünkü İngiltere, İslâm dünyasını (özellikle Ortadoğu petrolünü) kontrol etmek istiyordu. Halifenin varlığı buna engeldi. Bunun için, İngiltere açısından halifelik müessesesinin bertaraf edilmesi gerekiyordu.

Bir sabah Vatan gazetesine bakanlar gözlerine inanamadılar: 60 milletvekilinin hilafetin kaldırılmasına ve hanedanın memleketten çıkarılmasına taraftar olduğunu yazıyordu.

Buna ilişkin kanun teklifi Urfa Mebusu Şeyh Saffet Efendi ile 53 arkadaşının imzasıyla Büyük Millet Meclisi'ne geldi: Hilafetin kaldırılması teklifinin başında bir "şeyh" in imzasının bulunması da dikkat çekiciydi.

Meclis'in 1 Mart 1924 tarihli açılış toplantısında konuşan Mustafa Kemal Paşa, "Millet, Cumhuriyet'in şimdi ve gelecekte bütün saldırılardan kesin ve ebedi olarak masun (dokunulmaz) bulundurulmasını istemektedir. Türk milleti üzerinde kâbus bulundurulamaz" demek suretiyle hilafete karşı tavrını netleştirdi...

Oysa daha önceki konuşmaları hilafetin üzerinde titrediğini düşündürüyordu. Hilafetin kaldırılmasına ilişkin oturum sadece 3.5 saat sürdü... 3.5 saat içinde 1300 yıllık müesseseye son verildi. İkinci Meclis, 3 Mart 1924 tarihinde, "hilâfet" işlevini üstlenerek (hilâfet müessesesi, hâlâ Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin manevi şahsında mündemictir) "ilga" etti (kaldırdı).

Son Halife Abdülmecid Efendi görevden alındı. Hz. Ebubekir'den itibaren 102. halife idi. "İlk Halife"nin hilafeti 2 sene 3 ay, "Son Halife"nin hilafeti ise 1 sene 3 ay sürmüştü.

Halife Abdülmecid, 4 Mart sabahı yakınları ile birlikte Çatalca'ya götürülerek trenle sınırışı

OKU DA... NASIL BU HALE GELDİK ANLA....

Yazar Ali Kara

Cumartesi, 07 Mart 2009 10:09 - Son Güncelleme Cumartesi, 07 Mart 2009 12:25

edildi. Malvarlığı hazineye aktarıldı.

EDİT:

Yakın tarihin bilinmezliğinden bahsediliyor, neyi bileceksin! iş ortada, islamda ne olmalı! onlar yoksa işte yakın tarihte bunlar yok edilmiş, bunların ehli ve kitapları da yok edilmiş, eserleri yıkılmış harabeye dönmüş. Belediyeler yol yapar, park stad buz patenti yaparlar ama bir tekkeyi kütüphaneyi çeşmeyi camiye tamir etmezler. Akdamar kilisesini yadudi havrasını tamir ederler ama mahallemizin mescidini tamir etmezler ve ettirmezler. Halıları süpürerek güya iş yaptıklarını zannederler.....

NEtice şu an esarete olduğunu anlamayan müslüman zaten nefesine ve dünyasına esir olmuş ta haberi yok zavallının.....